

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 440/2018
08.02.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог мал. АА из ..., кога заступају законска заступница мајка ББ из ... и Драгана Јовановић, адвокат из ..., против туженог-противтужиоца ВВ из ..., кога заступа Душан Дробњаковић, адвокат из ..., ради измене одлуке о издржавању по тужби и уређењу начина одржавања личних односа по противтужби, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 407/17 од 22.08.2017. године, у седници одржаној 08.02.2018. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 407/17 од 22.08.2017. године, у делу става првог и ставу другом изреке, и пресуда Основног суда у Пријепољу П2 23/2017 од 15.05.2017. године, у ставу другом и ставу четвртом изреке, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени ВВ из ... да за издржавање тужиоца мал. АА из ..., поред досуђеног износа од 12.000,00 динара месечно, плаћа још 3.000,00 динара месечно, укупно 15.000,00 динара месечно, почев од 13.03.2015. године, као дана подношења тужбе па убудуће док за то постоје законски услови и утолико се мења одлука о издржавању мал.тужиоца утврђена пресудом Основног суда у Пријепољу П2 75/2012 од 24.08.2012. године.

Свака странка сноси своје трошкове поступка.

У преосталом делу ревизија тужиоца **СЕ ОДБИЈА** као неоснована.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пријепољу П2 23/2017 од 15.05.2017. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да на име издржавања тужиоца мал. АА плаћа месечно 12.000,00 динара, на текући рачун законске заступнице тужиоца, мајке ББ, почев од 13.03.2015. године као дана подношења тужбе па убудуће, док за то постоје законски услови и утолико је измењена одлука о издржавању тужиоца утврђена пресудом Основног суда у Пријепољу П2 75/2012 од 24.08.2012. године. Ставом другим изреке, одбијен је као

неоснован тужбени захтев којим је тражено да тужени на име издржавања тужиоца плаћа месечно још 23.000,00 динара, почев од подношења тужбе па убудуће. Ставом трећим изреке, усвојен је противтужбени захтев и уређен начин одржавања личних односа тако што ће мал. АА проводити код оца у породичној кући у ... сваки први и трећи викенд у месецу почев од петка у 16,00 часова до недеље у 16,00 часова, осим ако школске обавезе мал. АА то онемогућавају, а у том случају по завршетку школских обавеза, за време зимског распуста седам дана, за време летњег распуста месец дана, наизменично, код оца од 01. јула до 15. јула и од 01. августа до 15. августа, на дан крсне славе оца Св. Николе 19. децембра сваке године, за Нову годину, Васкрс, Божић и рођендан мал. АА, наизменично, прве године код оца, а друге године код мајке и то тако што ће тужени – противтужилац у време кад се налази у ... преузимати мал. АА испред породичне куће у којој живи са мајком на ... или ће мајка омогућити мал. АА да такси превозом, чије ће трошкове сносити тужени – противтужилац, дође до породичне куће туженог – противтужиоца у ..., а враћање мал. АА ће се обављати на исти начин. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац – противтужени мал. АА да оцу, туженом – противтужиоцу, на име трошкова поступка плати 291.070,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 407/17 од 22.08.2017. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиоца мал. АА као неоснована и пресуда Основног суда у Пријеполу П2 23/17 од 15.05.2017. године, у ставу другом и трећем изреке потврђена. Ставом другим изреке, преиначена је иста одлука у ставу четвртом изреке тако што је обавезан тужилац да туженом на име трошкова спора плати 282.070,00 динара.

Против другостепене пресуде ревизију је благовремено изјавио тужилац због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињене пред другостепеним судом и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“, број 72/11), у вези са чланом 202. Породичног закона и утврдио да је ревизија делимично основана.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Основног суда у Пријеполу П2 75/12 од 28.04.2012. године, споразумно је разведен брак закључен између ББ и ВВ, а дете предлагача мал. АА, рођен ... године, поверен мајци на самостално вршење родитељског права, и обавезан тужени да на име издржавања детета месечно плаћа 10.000,00 динара, почев од 16.07.2012. године као дана подношења предлога. Истом пресудом је одређено да ће син са оцем одржавати личне односе по договору родитеља. Мал. АА живи са мајком и мајчином ћерком из претходне ванбрачне заједнице, на спрату породичне куће тужиоцевог деде по мајци, који плаћа комуналије. Законска заступница тужиоца није запослена, има регистровану радњу – ... која је привремено затворена. Била је на пробном раду у фирми "..." са месечном зарадом од 22.000,00 динара, али је овај рад престао без заснивања

радног односа. Мал. АА, рођен ... године је у време доношења првостепене пресуде 2017. године имао 14 година и похађао је седми разред основне школе, а тужиљина кћерка ГГ трећи разред гимназије и обоје иду у црквени хор. Тужени редовно плаћа издржавање за тужиоца у износу од 12.000,00 динара (иако је по споразуму обавезан да плаћа 10.000,00 динара), а повремено купује гардеробу и обућу за дете. Законска заступница тужиоца за гардеробу и обућу мал. АА издваја месечно 3.000,00 динара, за превоз 1.000,00 динара, за тренинг фудбала плаћа 1.000,00 динара, а трошкови књига, свезака и прибора на годишњем нивоу износе око 16.000,00 динара, а за храну за сво троје издваја око 30.000,00 динара месечно, за личну хигијену око 4.000,00 динара, помажу је отац и мајка. Она не прима алиментацију за прво дете, кћерку ГГ. Тужени станује у породичној кући у ... са супругом, сином, који је рођен у ... 2016. године и кћерком супруге из првог брака, старом 9 година, која иде у школу. У истој кући живе брат и мајка туженог. Према потврди Компаније "ДД" ..., ... од 13.05.2016. године, у периоду од 17.12.2010. године до 31.03.2016. године, тужени је у просеку био запослен на бродовима око 6 месеци и за јул 2015. године му је плаћено 1.245,12 евра. Тужени је у исказу, који је прихваћен од стране нижестепених судова, навео да на броду проведе око шест до седам месеци годишње и зарађује око 1500 до 1600 евра месечно (послодавац не плаћа доприносе за социјално осигурање). Супруга туженог не прима алиментацију за дете из првог брака, али прима дечији додатак од 2.500,00 динара и за заједничко дете 6.000,00 динара. Тужени за храну и комуналије за супругу и децу издваја око 200 – 300 евра, а рачуне за комуналије плаћа око 5.-6.000,00 динара, греју се на дрва. Судови су потребе мал. АА утврдили у износу од 21.026,36 динара. Према извештају Министарства социјалне политике од 24.04.2017. године, минимална сума издржавања износи 24.688,00 динара.

Након 2014. године законска заступница тужиоца ББ је бранила мал. АА да иде код оца у ... због чега је тужени у овој парници поднео противтужбу на рочишту од 15.10.2015. године. Према Извештају Центра за социјални рад ... од 24.11.2015. године, родитељи мал. АА су након развода брака 2012. године били у коректним односима, који су се пореметили када је тужени засновао нову заједницу. Током поступка је одређена привремена мера решењем од 31.12.2015. године, која није реализована. Приликом саслушања пред судом на рочишту од 14.11.2016. године тужилац је изразио мишљење да жели да настави виђање са оцем у граду, када се договоре и да не жели да одлази код оца у кућу. Центар за социјални рад је у извештају од 24.11.2015. године предложио модел виђања као у изреци, те у допунском извештају од 14.11.2016. године и од 24.04.2017. године остао при предложеном моделу јер такав модел подстиче позитиван раст и развој личности детета и представља најбољи интерес мал. АА уз оцену да је мишљење детета одраз лојалности према мајци.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су оценили да измењене околности оправдавају повећање висине издржавања и обавезали туженог да издржавању тужиоца доприноси у износу од 12.000,00 динара месечно, позивом на чланове 154, 160, 161. и 164. Породичног закона. Начин одржавања

личних односа странака уређен је применом члана 65. Породичног закона прихватањем предлога органа старатељства.

Ревизијом тужиоца се основано истиче да су судови погрешно применили материјално право приликом утврђивања висине доприноса за издржавање.

Према члану 160. Породичног закона, издржавање се одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања (став 1). Потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 2). Могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавезе да издржава друга лица те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 3). Минимална сума издржавања представља суму коју као накнаду за храњенике односно за лица на породичном смештају периодично утврђује министарство надлежно за породичну заштиту, у складу са законом (став 4).

Према члану 161. Породичног закона, издржавање се, по правилу, одређује у новцу (став 1). Издржавање се може одредити и на други начин, али само ако се поверилац и дужник издржавања о томе споразумеју (став 2).

Према члану 162. став 3. Породичног закона, ако је поверилац издржавања дете, висина издржавања треба да омогући најмање такав ниво животног стандарда за дете какав ужива родитељ дужник издржавања.

Имајући у виду узраст тужиоца (14 година у време пресуђења), утврђене потребе од 21.026,36 динара, минималну суму издржавања од 24.688,00 динара, зараду туженог утврђену потврдом послодавца и из исказа туженог (око 850 евра месечно, односно око 100.000,00 динара) применом критеријума одређивања издржавања прописаних чланом 160. Породичног закона, водећи рачуна да висина издржавања треба да омогући најмање ниво стандарда дужника издржавања у смислу члана 162. став 3. Породичног закона, према оцени Врховног касационог суда, тужени је у могућности да издржавању тужиоца доприноси са 15.000,00 месечно, без угрожавања издржавања другог детета, знатно нижег календарског узраста (2 године у време пресуђења). Ово имајући у виду и да законска заступница тужиоца посебан допринос издржавању даје свакодневном бригом о детету. Околност да тужени повремено купује гардеробу тужиоцу, што нижестепени судови истичу, нема утицај на висину издржавања која се одређује у новцу, а другачије само ако се странке споразумеју (цитирани члан 161. Породичног закона). Такав споразум овде не постоји и законска заступница тужиоца је тврдила да је гардероба коју тужени узима неадекватна (превелик или премали број обуће). Зато су нижестепене пресуде преиначене делимичним усвајањем ревизије тужиоца. Преко досуђеног износа од 15.000,00 динара месечно, захтев за допринос

издржавању је неоснован, с обзиром на околности од значаја за одређивање висине издржавања.

Супротно наводима ревизије, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су одредили начин одржавања односа странака као у изреци.

Ревизијом се неосновано истиче да судови нису ценили мишљење детета и да су тиме поступили супротно члану 12. Конвенције о правима детета. Напротив, судови су мишљењу детета посветили дужну пажњу, у складу са његовим годинама и зрелошћу, у смислу члана 63. ст 3 и 266. став 3. тачка 2. Породичног закона, чланова 12. и 13. Конвенције о правима детета, у вези са чим је два пута тражена допуна извештаја органа старатељства, и правилно закључили да најбољи интерес детета налаже одржавање личних односа као у изреци. Наиме, најбољи интерес детета, којим је суд дужан да се руководи у спору за заштиту права детета (члан 266. ст 1. Породичног закона, члан 3. Конвенције о правима детета) је правни стандард који чини неколико елемената процене: узраст и пол детета, његове жеље и осећања, с обзиром на узраст и зрелост, емотивне потребе и потребе за васпитањем и способностима родитеља да задовољи утврђене потребе детета. Суд није дужан да уважи мишљење детета ако то није у његовом најбољем интересу. У конкретном случају, извештајем органа старатељства оцењено је да је мишљење детета мотивисано потребом да не повреди мајку, те да одржавање личних односа сваки други викенд са ноћењем подстиче позитиван раст и развој личности детета и представља најбољи интерес мал. АА, имајући у виду блиске и топле односе мал. АА са члановима породице. Код таквог стања нижестепени судови су правилно прихватили предложени модел, оценом свих околности случаја.

Наводи ревизије да је мал. АА кренуо у средњу школу у ..., те да услед тога неће моћи да виђа оца, нису основани, јер је изреком утврђено виђање сина и оца по завршетку школских обавеза.

Основано се ревизијом оспорава одлука о трошковима поступка којом је тужилац, мал. дете обавезан да туженом, оцу на име трошкова поступка плати 282.070,00 динара, што би представљало преко 20 месечних износа досуђених на име издржавања. При том, погрешан је став нижестепених судова да је тужилац у обавези да накнади трошкове туженом, јер је тужилац незнатно успео у спору. Ова парница је покренута ради измене одлуке о дечијем издржавању и тужилац је успео у спору, делимичним усвајањем његовог захтева. Тужени је успео по противтужбеном захтеву за одржавање личних односа, а како се ради о спору који се води у интересу детета, разлози правичности налажу да свака странка сноси своје трошкове поступка, применом члана 207. Породичног закона.

Из наведених разлога, применом члана 414. и члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци пресуде.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић